

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 403/2021-10

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Šrobárova 2, Košice, IČO 00 397 768, zastúpenej advokátskou kanceláriou Sýkorová – advokátska kancelária, s. r. o., Murgašova 3, Košice, v mene ktorej koná konateľka a advokátka Mgr. JUDr. Mária Sýkorová, PhD., proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 5 S 55/2019-148, 5 S 191/2019, 5 S 192/2019 z 30. septembra 2019 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4 Sžfk 30/2020 zo 6. júla 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 30. septembra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd, svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a svojho práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 S 55/2019-148, 5 S 191/2019, 5 S 192/2019 z 30. septembra 2019 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 4 Sžfk 30/2020 zo 6. júla 2021. Navrhuje napadnuté uznesenia krajského súdu a najvyššieho súdu zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Okrem toho žiada priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľke bol v súlade so zmluvou o poskytnutí nenávratného finančného príspevku uzavretou s [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „ministerstvo“) a na základe rozhodnutia ministerstva o schválení žiadosti o poskytnutie nenávratného finančného príspevku schválený

nenávratný finančný príspevok v sume 9 675 121,72 eur na účely realizácie projektu „[REDACTED]“ financovaný z Európskeho fondu regionálneho rozvoja. Žalobou doručenou krajskému súdu 14. marca 2019 sa sťažovateľka proti ministerstvu a [REDACTED] (žalovaným) domáhala preskúmania zákonnosti žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov č. 313011D103Z002 zo 14. januára 2019, správy o zistenej nezrovnalosti č. 313IP180080003 zo 14. januára 2019, správy o zistenej nezrovnalosti č. spisu P 3521/2019-072, č. záznamu A185/2019-072 zo 14. januára 2019, správy z kontroly k ŽoP č. 313011D103500201, 313011D103500301, č. záznamu A 124/2019-072 z 9. januára 2019, ktoré boli vydané po vykonaní dodatočnej administratívnej kontroly verejného obstarávania. Sťažovateľka v žalobe namietala, že uvedené správne akty sú nezákonné a nezákonný je aj postup, ktorý predchádzal ich vydaniu. Podľa názoru sťažovateľky uvedené správne akty vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 191 ods. 1 písm. c) Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“)], sú nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť a pre nedostatok dôvodov [§ 191 ods. 1 písm. d) SSP] a taktiež došlo k podstatnému porušeniu ustanovení o konaní pred orgánom verejnej správy, ktoré mohlo mať za následok vydanie nezákonného rozhodnutia alebo opatrenia vo veci samej [§ 191 ods. 1 písm. g) SSP].

3. Krajský súd napadnutým uznesením žalobu odmietol pre jej neprípustnosť [§ 98 ods. 1 písm. g) SSP], pretože zistil, že smeruje proti opatreniam orgánu verejnej správy v administratívnom konaní, ktoré nemohli mať za následok ujmu na subjektívnych právach sťažovateľky, ale slúžia len ako podklad na ďalší postup orgánu verejnej správy. Krajský súd konštatoval, že spôsobilým predmetom súdneho prieskumu bude až konečné autoritatívne rozhodnutie orgánu verejnej správy o právach a povinnostiach sťažovateľky v súvislosti so zisteným porušením pravidiel a s postupom verejného obstarávania a vysporiadaním finančných vzťahov.

4. Proti uvedenému uzneseniu sťažovateľka podala kasačnú sťažnosť, ktorú odôvodnila tým, že krajský súd porušil zákon tým, že nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces [§ 440 ods. 1 písm. f) SSP], rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 440 ods. 1 písm. g) SSP], odklonil sa od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu – sp. zn. 5 Sžf 26/2014 [§ 440 ods. 1 písm. h) SSP] a že podanie bolo nezákonne odmietnuté [§ 440 ods. 1 písm. j) SSP].

5. Najvyšší súd napadnutým uznesením kasačnú sťažnosť zamietol ako nedôvodnú (§ 461 SSP), pričom konštatoval, že závery rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5 Sžf 26/2014, na ktoré sťažovateľka poukázala v kasačnej sťažnosti, boli neskoršou judikatúrou najvyššieho súdu prekonané. Najvyšší súd uznesením č. k. 1 Sžf 87/2015 zo 14. februára 2017 publikovaným v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (vo veciach správnych) 6/2018 pod č. 57/2018 judikoval, že „V prípade, že správny orgán vydal napadnutý úradný list vo forme výzvy na vrátenie finančných prostriedkov poskytnutých podľa zákona č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskej únie v znení neskorších prepisov, nemohol správny orgán zároveň uplatniť svoju rozhodovaciu právomoc, nakoľko tu absentuje donucovacia zložka výkonu verejnej moci. Ide totiž len o výzvu na dobrovoľné plnenie oznámenej (nie uloženej) povinnosti na základe zistených (iba tvrdených) skutočností, na ktoré v napadnutom uznesení poukázal najvyšší súd.“. Rozhodovacia činnosť najvyššieho súdu v tejto otázke je v súčasnosti stabilná. Podľa názoru najvyššieho súdu správu o zistenej nezrovnalosti ani

žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov v danom prípade nemožno považovať za spôsobilý predmet súdneho prieskumu správnym súdom, pretože ich preskúmateľnosť vylučuje osobitný predpis (zákon č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva v znení neskorších predpisov) a ako také nepredstavujú zásah do práv a právom chránených záujmov sťažovateľky, pretože nejde o právoplatné správne rozhodnutia o vrátení finančných prostriedkov. V prípade, ak na základe podanej žiadosti sťažovateľka nevráti poskytnuté finančné prostriedky, bude následne začaté správne konanie, výsledkom ktorého môže byť aj rozhodnutie o uložení povinnosti sťažovateľke vrátiť finančné prostriedky, ktoré bude po vyčerpaní opravného prostriedku podliehať súdnemu prieskumu správnym súdom a ktoré bude aj materiálne vykonateľné. Vzhľadom na uvedené sa najvyšší súd nezaoberal námietskami sťažovateľky o nezákonnosti kontrolných zistení uvedených v správach o zistenej nezrovnalosti.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti [čl. 127 ústavy a § 122 a nasl. zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] namieta, že rozhodnutia všeobecných súdov spočívajú na arbitrárnom, svojvoľnom a zjavne neudržateľnom a neospravedliteľnom výklade práva [Správneho súdneho poriadku (§ 2, § 3, § 7, § 98 a iné) v kontexte zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov], ktoré ma za následok porušenie základných práv sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 a 2 listiny, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Nepovažuje za správny výklad všeobecných súdov, podľa ktorého spôsobilým predmetom preskúmania v správnom súdnictve nemôže byť správa o zistenej nezrovnalosti ani žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov, na základe ktorých bolo prijímateľovi nenávratného finančného príspevku z fondov Európskeho spoločenstva uložené vrátiť poskytnutý príspevok na predmet zákazky z dôvodu zisteného porušenia pravidiel a postupov verejného obstarávania. Sťažovateľka je toho názoru, že rozhodnutia všeobecných súdov spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci. Dôvody, pre ktoré všeobecné sudy rozhodli o odmietnutí žaloby sťažovateľky v prejednávanej veci z dôvodu tvrdenej neprípustnosti podanej správnej žaloby, ani ich argumentácia založená na názore, podľa ktorého je žaloba neprípustná z dôvodu, že žiaden z dotknutých správnych aktov nie je takým správnym aktom orgánu verejnej správy, ktorý by mohol mať za následok ujmu na subjektívnych právach sťažovateľky, nemôžu obstať.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základných práv sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 a 2 listiny, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu uznesením krajského súdu č. k. 5 S 55/2019-148, 5 S 191/2019, 5 S 192/2019 z 30. septembra 2019 (bod 3) a uznesením najvyššieho súdu č. k. 4 Sžfk 30/2020 zo 6. júla 2021 (bod 5).

8. Z rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že o skutkovo a právne obdobných veciach sťažovateľky už rozhodol uzneseniami č. k. III. ÚS 33/2018 z 30. januára 2018, č. k. III. ÚS 46/2019 z 5. februára 2019, č. k. IV. ÚS 45/2019 z 24. januára 2019, č. k. IV. ÚS 52/2019 z 31. januára 2019, č. k. I. ÚS 244/2019 zo 4. júna 2019, č. k. I. ÚS 326/2019 z 20. augusta 2019, č. k. I. ÚS 389/2019 zo 17. septembra 2019, I. ÚS 422/2019 z 22. októbra 2019, č. k. IV. ÚS 211/2021 z 20. apríla 2021 a inými, na ktoré týmto poukazuje. Keďže sťažovateľke je judikatúra ústavného súdu týkajúca sa jeho právomocí pri ústavnom prieskume rozhodnutí vydaných v správnom súdnictve známa, nepovažoval za potrebné túto judikatúru v danom prípade opakovane citovať.

III.1. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 a 2 listiny, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením krajského súdu

9. V rámci predbežného prerokovania návrhu na začatie konania ústavný súd dospel k záveru, že na preskúmanie napadnutého uznesenia krajského súdu bol príslušný najvyšší súd, ktorého právomoc predchádzala právomoci ústavného súdu, preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky v časti, ktorou namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 a 2 listiny, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 a 2 listiny, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením najvyššieho súdu

10. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka ani v tomto prípade neobhájila svoje tvrdenie o porušení práva na spravodlivý súdny proces vrátane práva na prístup k súdu (bod 6).

11. Po oboznámení sa s obsahom napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd zistil, že najvyšší súd postupoval v medziach svojej právomoci, pričom sa vzhľadom na predmet posudzovaného konania nedopustil takého výkladu a aplikácie príslušnej zákonnej právnej úpravy, ktorými by poprel jej účel a význam. Napadnuté uznesenie nemožno označiť za arbitrárne v tom smere, že by závery ním formulované boli zjavne nelogické s ohľadom na zistený skutkový stav, ústavne neudržateľné alebo že by napadnuté uznesenie nereflektovalo ťažiskové skutočnosti dôležité pre riadne zistenie stavu veci a rozhodnutie o kasačnej sťažnosti sťažovateľky.

12. Ako už ústavný súd uviedol (bod 8), povinnosť sťažovateľky vrátiť finančné prostriedky žalovaným vznikne až na základe právoplatného rozhodnutia orgánu verejnej správy, ktoré bude spôsobilé zasiahnuť do subjektívnych práv sťažovateľky a až vtedy bude preskúmateľné v rámci správneho súdnictva. Inými slovami, súdnej ochrany sa sťažovateľka bude môcť dovoliavať až proti prípadnému rozhodnutiu o povinnosti vrátiť poskytnuté finančné prostriedky alebo ich časť. Nemožno preto prisvedčiť názoru sťažovateľky o porušení jej základného práva na súdnu ochranu, keďže si ho neuplatňovala v štádiu na to určenom, ale predčasne, a to napadnutím správy o zistenej nezrovnalosti a žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov, ktoré nie sú individuálne správne akty

ukladajúce povinnosť z pozície mocenskej autority s možnosťou ich núteného výkonu, ale podkladový materiál, ktorý má predbežnú povahu a nemôže mať za následok ujmu na subjektívnych právach sťažovateľky, ako to podľa názoru ústavného súdu ústavne konformným spôsobom vyhodnotil najvyšší súd v napadnutom uznesení.

13. Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, pretože sú dostatočne a presvedčivo odôvodnené. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010).

14. Na základe uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade niet žiadnej spojitosti medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a namietaným porušením základných práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 a 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

15. Medzi základné práva a slobody, ktorých výpočet je obsiahnutý v druhej hlave ústavy, resp. práva zaručené dohovorom totiž nepatrí právo fyzických osôb a právnických osôb „na poskytnutie prostriedkov z fondov Európskej únie“.

16. Z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu rovnako nemožno vyvodit' nič, čo by signalizovalo, že by ním mohlo dôjsť k neprípustnému zásahu do základného práva sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, preto ústavný súd z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť aj v tejto časti.

17. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. októbra 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu